

Zlepšime duševné zdravie Slovákov!

Výzva pacientskych organizácií v oblasti duševného zdravia a psychiatrie

Pacientske organizácie, ktoré pôsobia v oblasti duševného zdravia na Slovensku, sa spojili, aby Ministerstvu zdravotníctva spoločne prezentovali priority na zlepšenie zdravotnej starostlivosti o pacientov s psychickými ochoreniami. Nižšie uvádzame sedem oblastí, ktoré považujeme za kľúčové pre zlepšenie situácie v psychiatrii na Slovensku.

1. KOMPLEXNÁ STAROSTLIVOSŤ A INTER-DISCIPLINÁRNA KOMUNIKÁCIA

Neskorá diagnostika psychických ochorení u pacientov je často dôsledkom problematickej spolupráce medzi všeobecným lekárom a špecialistami. Zároveň neexistuje dostatočne funkčné prepojenie zdravotnej starostlivosti so sociálnou starostlivosťou o pacienta, čo komplikuje návrat pacienta do pracovného života.

Čo navrhujeme:

- Nastaviť a zlepšiť spoluprácu medzi všeobecným lekárom a psychiatrom, ako aj psychiatrom, psychológom a pacientom.
- Lepšie prepojiť zdravotnú a sociálnu sféru: príležitosti pre pacientov obnoviť svoje sociálne väzby a schopnosť znovu viesť plnohodnotný život.
- Zaviesť celoslovenskú telefonickú linku krízovej intervencie.

2. DOSTUPNOSŤ ZDRAVOTNEJ STAROSTLIVOSTI

Čakacie doby na vyšetrenia aj potrebné zdravotné výkony sú príliš dlhé. Nedostatok špecialistov – ambulantných psychiatrov – spôsobuje, že pacienti musia dlho čakať aj na ambulantné vyšetrenia. Kritická situácia je v psychiatrii pre dospelých, ale alarmujúca je v oblasti detskej psychiatrie. Vzhľadom na objem pacientov majú špecialisti, v porovnaní s okolitými krajinami, málo času na samotné vyšetrenie pacientov.

Čo navrhujeme:

- Zvýšiť dostupnosť zdravotnej starostlivosti prostredníctvom rozšírenia počtu psychiatrických ambulancií – pre detskú populáciu, aj pre dospelých.
- Vytvoriť celoslovenskú databázu dostupnej zdravotnej starostlivosti pre psychicky chorých pacientov.

3. ROVNAKÉ POSTUPY PRI ZDRAVOTNEJ STAROSTLIVOSTI O PSYCHICKY CHORÝCH

Pacient si musí byť istý, že dostane vždy rovnako dobrú zdravotnú starostlivosť, a to bez ohľadu na to, v akej lokalite ju vyhľadáva. Pacienti by o nich mali byť informovaní a mali by slúžiť ako garancia rovnakého prístupu k pacientom zo strany všetkých zariadení a poskytovateľov zdravotnej starostlivosti.

Čo navrhujeme:

- Finalizovať a následne implementovať štandardné diagnostické a terapeutické postupy v oblasti zdravotnej starostlivosti o psychicky chorých.

4. LIEČBA BEZ DOPLATKOV

Kvalita života je pre psychicky chorých pacientov dôležitá. Zároveň je však dôležitá aj pre štát, pretože vďaka kvalitnej modernej liečbe môžu byť v mnohých prípadoch psychicky chorí pacienti ekonomicky aktívni a začlenení do každodenného života. Zmeny v referenčných skupinách liekov, ktoré navrhujú zdravotné poisťovne, môžu spôsobiť vysoké doplatky pre pacientov. Môže sa tak ohroziť kontinuita liečby pacientov a pre sociálne slabšie skupiny pacientov sa tak liečba môže stať nedostupnou. Prerušenie liečby môže viesť k zhoršeniu zdravotného stavu pacientov a zvýšenému riziku hospitalizácie, čo bude v konečnom dôsledku predstavovať vyššiu ekonomickú, ale aj sociálnu záťaž pre štát aj celú spoločnosť.

Čo navrhujeme:

- Ponechať súčasné referenčné skupiny liekov v oblasti psychiatrie.

5. BEZPEČNOSŤ A ĽUDSKÝ PRÍSTUP

Psychicky chorý pacient by mal mať garantované svoje práva aj v zdravotníckych zariadeniach. Rešpekt pre práva a slobodu pacientov by mal byť zohľadnený aj v súvislosti s pravidlami a špeciálnym režimom pre agresívnych pacientov.

Čo navrhujeme

- Nastaviť špeciálny režim v zdravotníckych zariadeniach pre pacientov hospitalizovaných na psychiatrických oddeleniach/klinikách tak, aby sa rešpektovali práva a slobody pacienta (obmedzovacie prostriedky, sieťové posteľe, režim vychádzok, atď.). Špeciálne riešenie si vyžaduje manažment pacientov s agresívnym správaním.

6. KOMUNITNÁ PSYCHIATRIA

Na Slovensku chýbajú kvalitné komunitné centrá duševného zdravia, denné stacionáre, rehabilitačné strediská ako aj krízové centrá.

Čo navrhujeme:

- Vybudovať komplexné komunitné centrá duševného zdravia (rehabilitačné strediská, podpora bývania a práce).
- Podporiť fungovanie a rozšíriť počet denných psychiatrických stacionárov.
- Podporiť starostlivosť po návrate pacienta domov, vrátane zlepšenia dostupnosti siete psychoterapeutov a riešenia sociálnej situácie pacientov.
- Odstrániť legislatívne a administratívne bariéry, ktoré bránia zriaďovaniu a prevádzke komunitných centier.

7. OSVETA V OBLASTI DUŠEVNÉHO ZDRAVIA

Nastavenie súčasného systému zdravotnej starostlivosti nerieši financovanie ani dlhodobú podporu osvetových a edukačných kampaní a projektov v oblasti duševného zdravia. Tá je potrebná najmä vzhľadom na prognózu nárastu duševných ochorení.

Čo navrhujeme:

- Destigmatizovať psychózy prostredníctvom dlhodobej podpory edukačných aktivít v oblasti duševného zdravia.

Túto výzvu podporili nasledovné občianske združenia:

Liga za duševné zdravie SR
Otvorenie dvere, Otvorenie srdcia, ODOS
No more stigma Slovensko
ZPP Radosť
Občianske združenie ŠŤASTIE SI TY
Občianske združenie Mozaika

Občianske združenie SANARE
Občianske združenie Integra
Občianske združenie Omega
Občianske združenie Dotyk
Občianske združenie Pozdrav